

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/36/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323200365
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Krochtová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8323200365.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Krochtovej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej, v spore žalobcov: 1. A. A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/XX, XXX XX E., 2. B. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. D. XXXX/XX, XXX XX E., 3. H. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. D. XXXX/XX, XXX XX E., všetci žalobcovia právne zastúpení advokátom: JUDr. Marián Bacák, so sídlom Komenského č. 2663/13, 069 01 Snina, IČO: 37 940 864, proti žalovaným: 1. H. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX J. D. XX, 2. K. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom X. A. D. XXXX/X, XXX XX E., 3. L. G., K. I. M. N., E. E. B. D. XX, XXX XX O., M.: XX XXX XXX, žalovaný v 3. rade právne zastúpený advokátom: JUDr. Felix Neupauer, so sídlom Dvořákovo nábřeží č. 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 37 928 422, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcov v 1. až 3. rade a žalovaných v 2. a 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 13C/6/2023-159 zo dňa 08.04.2024, takto jednomyselne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch II., III., IV. a V.

II. M e n í rozsudok vo výroku VI. o trovách konania tak, že žalobcom v 1. až 3. rade priznáva voči žalovaným v 1. až 3. rade náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

III. Stranám náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že vo výroku I. zastavil konanie v časti zaplata sumy 2.983,50 eur, vo výroku Ia. uložil v tejto časti konania žalobcom v 1. až 3. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému v 3. rade náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o samotnej výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdneho úradníka, vo výroku Ib. žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania nepriznal; vo výroku II. uložil žalovaným v 1. až 3. rade povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 15 000,- eur s tým, že splnením povinnosti jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ďalších žalovaných; vo výroku III. uložil žalovaným v 1. až 3. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 20 000,- eur s tým, že splnením povinnosti jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ďalších žalovaných; vo výroku IV. uložil žalovaným v 1. až 3. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 15 000,- eur s tým, že splnením povinnosti jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ďalších žalovaných; vo výroku V. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku VI. priznal žalobcom v 1. až 3. rade nárok na náhradu trov konania proti žalovaným v 1. až 3. rade v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie právne zdôvodnil čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR, čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 15, § 16, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a 2, § 428, § 430 Občianskeho zákonníka; § 2 písm. j), § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 4, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“); § 193 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobcovia v 1. až 3. rade sa voči žalovaným domáhali, aby súd zaviazal žalovaných v 1. až 3. rade zaplatiť každému zo žalobcov sumu 23.000,- Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobu zdôvodnili tým, že žalovaný v 1. rade dňa 24.03.2022 viedol motorové vozidlo P. Q. R.: E. bez toho, aby bol držiteľom príslušného vodičského oprávnenia, ktorého vedeniu sa a situácii v cestnej premávke náležite nevenoval, a pri cúvaní na ceste pred obytným blokom na J. G. D. XXXX/XX I. E. zadnou časťou vozidla narazil do chodkyne A. F. nar. XX.XX.XXXX, ktorá spadla na vozovku, v dôsledku čoho utrpela zranenia hlavy, ako aj ďalšie poranenia, ktorým 29.06.2022 podľahla, čím ako vodič porušil ustanovenie § 4 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a), § 22 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov. Lustráciou vozidla v evidenčnej karte bolo zistené, že majiteľka osobného motorového vozidla P. Q. R.: E. je žalovaná v 2. rade. Žalovaný v 3. rade bol na základe verejne dostupných informácií Slovenskej kancelárie poisťovateľov v uvedenom čase zmluvným poisťiteľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla P. Q. R.: E., ktorým bola nehoda spôsobená. Pri dopravnej nehode zahynula A. F., nar. XX.XX.XXXX, manželka žalobcu v 2. rade a matka žalobcov v 1. a 3. rade, pričom jej smrťou bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma rodiny. Nečakaným úmrtím manželky a mamy žalobcov došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti, ktoré spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie a v prípade tejto fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka napriek plynutiu času a následok tohto zásahu je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadost'učinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter.

4. Žalovaný v 1. rade bol za svoje protiprávne konanie uznaný vinným v trestnom konaní na Okresnom súde Humenné vedenom pod sp. zn. 1T/98/2022, za prečin usmrtenia závažnejším spôsobom podľa § 149 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Aj keď pri požičaní vozidla zostáva naďalej zodpovedný za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla prevádzateľ (§ 427 OZ), nie je vylúčené, aby poškodený úspešne uplatnil nárok na náhradu škody priamo voči vodičovi (§ 420 OZ), ktorý si auto požičal a spôsobil škodu v dôsledku porušenia konkrétnej právnej povinnosti (R 3/1984, s. 25 ods. 4). Ustálená judikatúra súdov SR sa zhoduje v tom, že vodič motorového vozidla, resp. jeho prevádzkovateľ, ktorý spôsobil hoci z nedbanlivosti dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu fyzickej osoby, zodpovedá za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti blízkych osôb. V takýchto prípadoch ide o zásah do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou blízkeho príbuzného trvalo narušený poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 1Cdo 77/2009, 4Cdo 168/2009, 2Cdo 194/2011 a 3Cdo/18/2016. Pasívnu legitimáciu žalovaného v 3. rade žalobcovia odôvodnili § 823 Občianskeho zákonníka v spojení s § 15, § 4 ods. 2 zákona o PZP, pretože žalovaný v 3. rade je poisťiteľ, ktorý má povinnosť vzniknutú škodu (ujmu) nahradiť, keďže bol zmluvným poisťiteľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla, ktorým bola nehoda spôsobená.

5. Žalobcovia poukázali na obdobné rozhodnutia, a to rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016 zo dňa 22.06.2016 v spojitosti s rozsudkom (z 14.04.2015) a uznesením (18.10.2017) Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/60/2014 a rozsudkom Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 15C/27/2011 zo dňa 17.05.2019, kde súd stanovil v obdobnom prípade výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v 1. až 3. rade na sumu 23.000,- Eur pre každého z nich, a to aj s prihliadnutím na zaužívanú súdnu prax.

6. Súd prvej inštancie na základe návrhu žalobcov uznesením dňa 23.11.2023 rozhodol o pripustení zmeny žaloby v znení: „I. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade 23.000 Eur istiny. II. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 2. rade 23.000 Eur istiny. III. Žalovaní v 1., 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 3. rade 23.000 Eur istiny. IV. Povinnosti uložené týmto rozsudkom sú žalovaní v 1., 2. a 3. rade povinní splniť v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných. V. Žalovaní v 2. a 3. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade 2.983,50 Eur istiny v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti

tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalšieho žalovaného. VI. Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade majú právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

7. Dňa 18.12.2023 bolo súdu doručené späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie istiny vo výške 2.983,50 Eur, čo predstavuje uplatnený nárok na náhradu škody - náhradu nákladov pri usmrtení. Žaloba bola v tejto časti vzatá späť z dôvodu plnenia žalovaného v 3. rade. Preto súd konanie v tejto časti zastavil.

8. Zo zistení súdu prvej inštancie vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 1T/98/2022-376 zo dňa 11.05.2023 bol žalovaný v 1. rade H. D. uznaný za vinného, že dňa XX.XX.XXXX I. D. S. XX.XX h viedol osobné motorové vozidlo zn. P. Q., EČV: E. XXX O. bez toho, aby bol držiteľom príslušného vodičského oprávnenia, ktorého vedeniu a situácii v cestnej premávke sa náležite nevenoval a pri cúvaní na ceste pred obytným blokom na ul. G. XXXX/XX I. E. zadnou časťou vozidla narazil do chodkyne A. F., nar. XX.XX.XXXX, ktorá spadla na vozovku, v dôsledku čoho utrpela zranenie, a to pohmoždenie hlavy v oblasti spánkovo-záhlavnej vľavo, zlomeninu kalvy v oblasti spánkovo-temenno-záhlavnej vľavo, zlomeninu spodiny lebežnej vľavo, pohmoždenie mozgu v čelovo-spánkovo-temenno-záhlavnej vľavo, ako aj ďalšie poranenia, ktorým zraneniam dňa 29.06.2022 podľahla, čím ako vodič porušil ust. § 4 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a), § 22 ods. 2 zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal uvedený čin závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a) Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. h) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s jeho podmieneným odkladom a určeným probačným dohľadom nad správaním v skúšobnej dobe a súčasne mu bola stanovená skúšobná doba na 3 roky s uložením povinnosti spočívajúcej v príkaze dostaviť sa v určenom čase na príslušný útvar Policajného zboru podľa miesta pobytu podľa pokynov probačného a mediačného úradníka opakovane. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze viesť motorové vozidlá všetkých skupín v trvaní 5 rokov. Rovnako súd týmto rozhodnutím odkázal poškodených, ktorými sú F. T. G. a dedičia po nebohej A. F., s uplatnenými nárokmi na náhradu škody na civilný proces. Vo výroku o vine a treste nadobudol rozsudok č.k. 1T/98/2022-376 zo dňa 11.05.2023 právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 27.05.2023.

9. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že právoplatným odsúdením žalovaného v 1. rade bola preukázaná jeho zodpovednosť za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov v 1. až 3. rade - do práva na ich súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou ich manželky a matky natrvalo narušený. Ide pritom o objektívnu zodpovednosť, ktorá je zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie. Z vykonaného dokazovania mal teda súd vo vzťahu k žalovanému v 1. rade preukázané splnenie všetkých atribútov zodpovednostného vzťahu v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, ktorými sú porušenie právnej povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a zavinenie. Súd konštatoval, že žalovaný v 1. rade je zodpovedný za škodu a tiež za ujmu, ktorú utrpeli žalobcovia na osobnostných právach, lebo je potrebné pripustiť analogické použitie § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka aj pri určení osôb zodpovedných za zásah do práva na ochranu osobnosti podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti súd poukázal napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/999/2007.

10. Vo vzťahu k žalovanej v 2. rade súd konštatoval, že zodpovednosť z prevádzky dopravného prostriedku patrí medzi osobitné prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou, pričom je založená na princípe objektívnej zodpovednosti (zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie) s možnosťou liberácie prevádzateľa. Prevádzateľ sa nezbaví zodpovednosti ani v prípade, že zverí alebo zapožičia dopravný prostriedok inému (R 70/1969) (Ro NS ČR z 28.02.2007, sp. zn. 25Cdo 2053/2005). Tvrdenia žalovanej v 2. rade, že osobné motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, nikdy nebolo z jej strany zapožičané žalovanému v 1. rade a nikdy mu nebolo dovolené jazdiť týmto osobným motorovým vozidlom, neboli podložené dôkazmi ani v trestnom konaní, ani v tomto konaní. Žalovaná v 2. rade neuniesla dôkazné bremeno, pretože neboli preukázané jej tvrdenia. Vo všeobecnosti sa za prevádzateľa na účely § 427 Občianskeho zákonníka považuje subjekt, ktorý má právnu alebo faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom a spravidla je ním predovšetkým vlastník vozidla. Právnická alebo fyzická osoba, ktorá zverila, či požičala fyzickej osobe motorové vozidlo, zostáva prevádzateľom tohto motorového vozidla v zásade zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou jeho prevádzky (R 70/1969). U prevádzkovateľa motorového vozidla je riziko znášania následkov

zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu podľa zákona o PZP.

11. Bolo nesporne preukázané, že žalovaná v 2. rade mala so žalovaným v 3. rade uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení. Pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t. j. voči poistenému. Poistiteľ plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poisťovateľovi, a to ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Týmto osobitným predpisom je zákon o PZP, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poistenie zodpovednosti kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona o PZP uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako, ako všetky ostatné nároky s tým súvisiace (pozri aj rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16.12.2015, I. ÚS 474/2016 zo 17.08.2016 a rozhodnutie I. ÚS 206/2015 z 29.04.2015).

12. Súd nemal pochybnosť o tom, že smrť manželky žalobcu v 2. rade a matky žalobcov v 1. a 3. rade spôsobila veľmi vážny zásah do ich súkromného života a žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia v tomto prípade nemôže byť postačujúca. Od smrti nebohej A. F. sú žalobcovia ochudobnení o sféru vzťahu s nebohrou ako najbližšou rodinnou príslušníčkou. Následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané vyváženie a zmiernenie ujmy žalobcov. Ujma vzniknutá žalobcom je neodstrániteľná a každá iná fyzická osoba by ujmu považovala za objektívne závažnú.

13. Do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Rešpektovanie súkromného života zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je rodinný život zahŕňajúci aj vzťahy medzi blízkymi príbuznými, s osobami v úzkom citovom, priateľskom alebo obdobnom vzťahu. Ide o vzťahy medzi príbuznými, bez ohľadu na skutočnosť, že žijú alebo nežijú v spoločnej domácnosti.

14. Ak v dôsledku trestného činu alebo iného neoprávneného zásahu došlo k usmrteniu osoby, majú osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka možnosť požadovať náhradu za nemajetkovú ujmu z titulu neoprávneného zásahu do života, telesnej integrity ich blízkej osoby. Je zároveň nepochybné, že takýmto neoprávneným zásahom došlo k neoprávnenému zásahu aj do ich súkromného, prípadne rodinného života, a preto môžu požadovať aj náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu do svojich osobnostných práv. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občiansko-právnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou.

15. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a tiež vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Súd pri určení výšky peňažnej náhrady prihliadol na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrti manželky a matky žalobcov v 1. až 3. rade a na okolnosti, za ktorých došlo k usmrteniu.

16. V danej právnej veci je nesporné, že smrť manželky a matky žalobcov z nebanlivosti spôsobil bez akýchkoľvek pochybností žalovaný v 1. rade, za čo bol aj právoplatne odsúdený. V konaní nebolo preukázané, aby nebohá A. F. porušila nejaké právne predpisy. Žalobcovia v 1. a 3. rade nežili v čase nehody s nebohrou v spoločnej domácnosti, nakoľko si založili vlastné rodiny, avšak s nebohrou žil a býval žalobca v 2. rade, o ktorého sa nebohá A. F. ako jeho manželka starala. Žalobcovia v 1. a 3. rade boli s nebohrou v pravidelnom kontakte, navštevovali sa a navzájom si pomáhali so starostlivosťou o vnúčatá, s problémami v práci a podobne. Medzi nebohrou ako manželkou a matkou žalobcov bol dobrý vzťah, neboli medzi nimi žiadne konflikty a nehody. Jej náhla smrť mala neblahé následky aj na samotné zdravie žalobcov, najmä žalobcu v 2. rade, ktorý krátko po nehode utrpel cievnú mozgovú príhodu nešpecifikovanú s parézou na ľavej strane, kde toto ochorenie mohlo byť aj dôsledkom stresu zo smrti manželky. Žalobkyňa v 1. rade po nehode svojej matky musela vyhľadať pomoc psychológa a do dnešného dňa nie je zmierená s jej náhlou smrťou, kedy v podstate prišla o oboch rodičov naraz, pretože krátko po nehode jej matky vážne ochorel aj jej otec. Rovnako žalobca v 3. rade nesie smrť

matky veľmi ťažko, pociťuje osamelosť a smútok, chýba mu v každodennom živote. Bolo medzi nimi vytvorené silné citové puto. V dôsledku tragickej smrti manželky a matky pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme spočívajúcej v strate milovaného človeka, čím sú žalobcovia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život. O intenzite vzťahu žalobcov s ich nebohú manželkou a matkou svedčí tá skutočnosť, že boli neustále v kontakte, pomáhali si navzájom. Nemožno opomenúť fakt, že išlo o náhle, nečakané úmrtie osoby z najužšieho rodinného okruhu. Žalobcovia tvorili s nebohú fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovanými väzbami, v dôsledku jej nečakanej smrti pretrvávajú pocity nervozity, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Stratili možnosť viesť s ňou súkromný život a sú od jej smrti ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Protiprávnym konaním žalovaných prišlo k tak nezvratnej deštrukcii týchto medziľudských väzieb, tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k zásahu do ich osobnostných práv. Vzniknutá trauma je zo života žalobcov fakticky neodstrániteľná.

17. Z oboznámených lekárskejších správ vyplýva, že v čase dopravnej nehody nebohá A. F. netrpela žiadnym závažným ochorením, ktoré by malo negatívny vplyv na kvalitu jej života. Bola plne sebestačná a napriek vyššiemu veku nebola odkázaná na pomoc a opateru inej osoby, naopak sama bola tou osobou, ktorá opateru poskytovala najmä svojmu o X rokov staršiemu manželovi - žalobcovi v 2. rade, ako aj vnúčatám, s ktorými trávila čas a podieľala sa aj na ich výchove.

18. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Za daného stavu súd dospel k záveru, že primeraná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur pre žalobkyňu v 1. rade a žalobcu v 3. rade ako deti nebohej a vo výške 20.000,- Eur pre žalobcu v 2. rade ako manžela nebohej, ktorý bol na ňu vo všetkom odkázaný, podľa názoru súdu zodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo berúc do úvahy najbližšie rodinné vzťahy medzi nimi (manželský a rodičovský). Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, na ktorú žalobcom vznikol nárok, môže prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, uvedené je napokon aj jeho zmyslom. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

19. Súd konštatoval, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Preto súd v zmysle 255 ods. 1 CSP priznal žalobcom v 1. až 3. rade ako úspešnej strane nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy vo vzťahu k žalovaným v 1. až 3. rade s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. V danom prípade súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by svojou intenzitou odôvodňovali aplikáciu § 257 CSP, a zároveň takéto skutočnosti netvrdila ani jedna zo strán sporu. Poukazujúc na uvedené súd následne o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa pomeru úspechu v spore.

20. Proti výrokom V. a VI. rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia v 1. až 3. rade z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) CSP, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Žalobcovia namietali výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a poukázali na to, že zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnúť na dve hľadiská, a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Súd svojvoľne a neodôvodnene znížil žiadanú sumu a riadne a dostatočne sa nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami. Nie je zrejmé, či súd prihliadol alebo nie na okolnosť, za ktorej k porušeniu práva došlo. Žalovaný v 1. rade totiž spáchal prečin usmrtienia závažnejším spôsobom konania tak, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu zákonom o cestnej premávke. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, lebo písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu.

22. Žalobcovia ďalej argumentovali tým, že pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady (nález Ústavného súdu SR sp. zn.

III. ÚS 288/2017 z 05. decembra 2017). Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/6/2017, 6Cdo/21/2017, 7Cdo/101/2018). Aj z tohto pohľadu žalobcami uplatnená výška satisfakčnej náhrady s poukazom na obdobné rozhodnutie - rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016 zo dňa 22.06.2016 v spojitosti s rozsudkom (z 14.04.2015) a uznesením (z 18.10.2017) Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/60/2014 a rozsudkom Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 15C/27/2011 zo dňa 17.05.2019, v ktorom súd priznal 3 x 23 000 eur, neprevyšuje maximálnu výšku priznanú v analogických veciach, práve naopak, je na spodnej hranici. Je potrebné rešpektovať aj princíp legitímneho očakávania žalobcov. Žalobcovia poukázali aj na ďalšie rozhodnutia v analogických veciach, napr. na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30.07.2015, sp. zn. 12Co 465/2014, v ktorom súd priznal 3 x 33.500 eur, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.06.2016 sp. zn. 3 Cdo 18/2016, v ktorom súd priznal 3 x 23 000 eur a rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 21.05.2014 sp. zn. 11 Co 116/2013, v ktorom súd priznal 33 000 eur. Postup a rozhodnutie súdu prvej inštancie nebol správny, lebo svojvoľne znížil priznanú sumu a vôbec sa nevysporiadal s okolnosťou, či prihliadol alebo nie na ustálenú rozhodovaciu prax súdov a tiež svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť pri stanovení výšky priznanej náhrady, pričom žalobcovia žiadali, aby im bola priznaná suma 23.000,- Eur, a to každému z nich.

23. Na základe toho navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil vo výroku V. a žalovaných v 1. až v 3. rade zaviazal žalobkyni v 1. rade a žalobcovi v 3. rade zaplatiť aj nemajetkovú ujmu každému z nich vo výške 8.000 Eur, teda spolu 23.000 Eur, žalobcovi v 2. rade zaplatiť aj nemajetkovú ujmu vo výške 3.000,- Eur teda spolu 23.000 Eur s tým, že splnením povinnosti podľa tohto rozsudku jedným zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť plnenia ďalším zo žalovaných a to najneskôr do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň žiadali, aby odvolací súd zmenil rozsudok vo výroku VI. a priznal žalobcom voči žalovaným náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

24. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie aj žalovaná v 2. rade z dôvodov, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, aby žalobu voči nej zamietol, pretože sa nedopustila nijakého protiprávneho konania, neporušila žiadny zákon, za vzniknutú situáciu nenesie žiadnu zodpovednosť a nemôže byť potrestaná za niečo, čo nespôsobila.

25. Tvrdila, že svoje osobné motorové vozidlo vždy požičiavala iba synovi alebo manželovi, ktorí majú na to oprávnenie. Vozidlo nikdy nezverila ani nepožičala H. D., ktorému z jej strany nikdy nebolo dovolené jazdiť jej vozidlom.

26. Podľa správy znalca utrpela A. F. ťažké zranenia. Žalovaná v 2. rade uviedla, že nerozumie tomu, ako auto, ktoré takéto závažné poranenia spôsobilo, nenesie žiadne známky, aby bolo účastníkom - príčinou dopravnej nehody, zranení dotýčnej osoby. Žalovaná v 2. rade uviedla, že žiadala o predloženie lekárskeho správy týkajúcej sa nebohej, ale tieto jej predložené neboli. Tiež uviedla, že v útlom veku stratila svojho otca, ale s rodinou sa nikdy neznižili k takej podlosti, aby stratu blízkeho človeka kompenzovali tým, že by od niekoho, kto ich tragédiu nespôsobil, vymáhali nejaké finančné odškodnenie. Zopakovala, že svoje auto osobe, ktorá spôsobila nehodu, nezverila, preto rozhodnutie súdu vníma ako nespravodlivosť a trest za niečo, čo nespôsobila.

27. Proti výrokom II. až M., a VI.. rozsudku podal odvolanie aj žalovaný v 3. rade z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ustanovenie § 365 ods. 1 písm. d) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ustanovenie § 365 ods. 1 písm. h) CSP).

28. Žalovaný v 3. rade namietal výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pričom tvrdil, že zosnulá mala v čase dopravnej nehody nedožitých 76 rokov, voči žalobcom v 1. a 3. rade nemala žiadnu

vyživovaciu povinnosť, títo so zosnulou netvorili spoločnú domácnosť, majú vlastné rodiny, na rozdiel od žalobcu v 2. rade. Rozsudok považoval za nie spravodlivý a proporcionálny, a to najmä z pohľadu priznanej sumy pre žalobcu v 2. rade, ktorý so zosnulou dlhé roky žil v manželstve a v spoločnej domácnosti, a táto mu bola veľkou oporou, v komparácii s obdobnou sumou aj pre žalobcov v 1. a 3. rade, ktorí nepochybne takéto vzťahy, čo do trvania, intenzity a následkov absencie zosnulej v spoločnej domácnosti, nemali a sú nezrovnateľného charakteru.

29. Žalovaný v 3. rade namietal aj výrok VI. rozhodnutia o trovách konania, ktorý považoval za arbitrárny, keďže obsahoval dovetok „z prisúdenej sumy“. V danom prípade došlo k ignorácii § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v zmysle ktorého pri konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je tarifnou hodnotou výlučne suma 2.000,- eur, bez ohľadu na prisúdenú sumu.

30. Na základe toho žalovaný v 3. rade žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že žalobcom prizná náhradu nemajetkovej ujmy v nižšej sume, vo výške zodpovedajúcej zásadám primeranosti a proporcionality, a ak, tak prizná náhradu trov konania v rozsahu 100 %, bez dovetku „z prisúdenej sumy“.

31. K odvolaniu žalovaného v 3. rade sa vyjadrili žalobcovia v 1. až 3. rade, pričom uviedli, že okolnosti, na ktoré poukázal žalovaný v 3. rade nemožno zohľadňovať pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Týmito kritériami sú len závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žalobcovia dodali, že vzťahy v rodine boli harmonické a aj keď mali rôznorodú špecifickú súkromnú a dôvernú povahu, nemalo to vplyv na kvalitu a intenzitu ich vzájomných vzťahov s nebohrou. Rôznorodosť vzťahov nemusí nutne znamenať, že členovia rodiny si vytvorili a udržiavali kvalitatívne iné citové, sociálne a morálne vzťahy, či ináč si vzájomne kvalitatívne pomáhali, či podporovali. Nečakaná smrť mamy a manželky spôsobila neodstrániteľnú ujmu a traumou rodiny, ktorá bola rovnako intenzívna pre všetkých jej členov bez rozdielu.

32. Ďalšie vyjadrenia neboli do odvolacieho konania podané.

33. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu.

34. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť odvolacích dôvodov žalobcov v 1. až 3. rade a žalovaných v 2. a 3. rade a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie zdôvodnil v rozsahu, ktorý obstojí v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie súdu prvej inštancie. Vzhľadom na to, že odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinstančné konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku a len na doplnenie jeho správnosti dodáva:

35. Predmetom prejednávanej veci je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli smrťou manželky a matky dňa XX.XX.XXXX v dôsledku dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa XX.XX.XXXX a ktorú zavinil žalovaný v 1. rade s dopravným prostriedkom vo vlastníctve žalovanej v 2. rade, povinne zmluvne poistenom u žalovaného v 3. rade.

36. Podstatou námietok žalobcov v 1. až 3. rade bol ich nesúhlas s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je podľa nich nízka a mala im byť priznaná, každému z nich vo výške 23.000,- Eur. Namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia z dôvodu, že nie je zrejmé, či súd prihliadol na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu a tiež namietali, že súd nezohľadnil rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných veciach. Žalobcovia tiež nesúhlasili s výrokom o trovách konania v súvislosti s priznaním nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy. Žalobcovia tak

namietali, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

37. Žalovaná v 2. rade namietala, že žalovanému v 1. rade nikdy nezverila svoje osobné motorové vozidlo, nepožičala mu ho, a preto nemôže niesť zodpovednosť za to, čo nespôsobil. Okrem toho namietala, že žiadala o predloženie lekárskeho správy z nemocnice o stave nevoje, ale tie jej predložené neboli. Žalovaná v 2. rade namietala, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

38. Žalovaný v 3. rade namietal, že súdom priznaná suma nie je primeraná, pričom súd prvej inštancie mal odlišiť situáciu detí nevoje (ktorá zomrela vo veku cca XX rokov), a to žalobcov v 1. a 3. rade, ktorí už majú samostatné životy, od situácie ich otca, žalobcu v 2. rade, ktorý s nevojou žil v spoločnej domácnosti. Rovnako ako žalobcovia, aj on namietal výrok o trovách konania, pokiaľ ide o priznanie nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy. Žalovaný v 3. rade tvrdil, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

39. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

40. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo z vyjadrení strany nevyplývajú, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov. Vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie vykonaných dôkazov súd uvedie v odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Voľné hodnotenie dôkazov súdom prirodzene neznamená ľubovôľu hodnotenia. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. Po individuálnej selekcii následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

41. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia je najčastejšie daná rozporom súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov, upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012).

42. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Za nesprávny procesný postup

treba považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

K námietkam žalobcov v 1. až 3. rade:

43. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ust. Občianskeho zákonníka. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v ust. § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

44. Súčasťou osobnostných práv fyzickej osoby je aj právo na súkromný a rodinný život, ktoré zahŕňa taktiež právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s blízkymi osobami. Pod právnou úpravu ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá je v slovenskom právnom poriadku obsiahnutá v Občianskom zákonníku, spadá aj právo na ochranu súkromia, ktoré sa v najširšom zmysle týka aj života v rodine, manželských, partnerských alebo priateľských či iných obdobných vzťahov. Súčasťou súkromného života jednotlivca je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci právo fyzickej osoby na spolužitie s blízkymi príbuznými, najmä s deťmi, rodičmi, prarodičmi, či súrodencami. Rešpektovanie súkromného života musí preto zahŕňať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, aby tak bolo možné okrem iného rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť jednotlivca. Protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby (obdobne napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18.02.2010, sp. zn. 3Cdo 137/2008 a nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

45. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá závisí na úvahe súdu, sa zohľadňuje závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Okrem porovnateľných prípadov nie sú rozhodujúce matematické výpočty založené na hodnote nominálnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve, či kritéria v zmysle zákona o obetiach trestných činov. Tieto kritéria môžu byť použité, ale len podporne.

46. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie správne zameril na skutkové zistenia o vzájomných vzťahoch medzi nebohú manželkou a matkou a pozostalými rodinnými príslušníkmi. Tieto správne vyhodnotil v kontexte závažnosti vzniknutej ujmy. Nemajetková ujma v prípade sekundárnych obetí dopravnej nehody sa priznáva, posudzujúc konkrétne okolnosti prípadu, za ich útrapy, súženia, pocity beznádeje, zúfalstva a iné obdobné prežívania, ktorými prechádzajú po strate blízkej osoby, ktorá zahynula pri dopravnej nehode. Závery, ktoré súd viedli k priznanej sume spočívali na individuálnych dôvodoch každého jedného zo žalobcov. V prípade žalobkyne v 1. rade a žalobcu v 3. rade to boli skutočnosti, že aj keď s nebohú matkou nežili v spoločnej domácnosti, boli s ňou v pravidelnom kontakte, boli si nápomocní, vzájomne riešili problémy, ktoré sa v živote vyskytli. Mali spolu dobrý vzťah a neboli medzi nimi žiadne konflikty. Žalobkyňa v 1. rade nie je dosiaľ zmierená s jej náhlou smrťou a žalobca v 3. rade nesie smrť matky tiež ťažko, cíti smútok a chýba mu v každodennom živote. Pokiaľ ide o žalobcu v 2. rade, ten krátko po nehode utrpel cievnú mozgovú príhodu. Jeho manželka bola sebestačná a poskytovala mu opateru. Súd tiež zdôraznil, že smrťou manželky a matky došlo k náhlemu a nečakanému pretrhnutiu vzájomných citových väzieb s výrazným dopadom na súkromný a rodinný život žalobcov, ktorým tým bola odňatá možnosť aj naďalej rozvíjať a udržiavať vzťahy so svojou blízkou príbuznou.

47. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy nezohľadnil len závažnosť ujmy, ale aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo. Svedčí o tom zistenie súdu prvej inštancie o tom, že žalovaný v 1. rade ako vinník

dopravnej nehody bol za tento skutok uznaný vinným v trestnom konaní na Okresnom súde Humenné vedenom pod sp. zn. 1T/98/2022, za prečin usmrtenia závažnejším spôsobom podľa § 149 ods. 1 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (body 12., 23., 27. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Aj keď súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia výslovne „nezvýraznil“ alebo „nepodčiarkol“ okolnosti, ktoré boli rozhodujúce pre určenie výšky nemajetkovej ujmy, je zrejmé, že tieto okolnosti bezpochyby zohľadnil. Na viacerých miestach rozsudku poukázal na závažnosť protiprávneho konania žalovaného v 1. rade a v rámci bodu 27. odôvodnenia uviedol, že tieto okolnosti sú určujúcim kritériom pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy.

48. Napadnuté rozhodnutie obsahuje obsiahle odôvodnenie korešpondujúce zo zisteným skutkovým stavom a správnu aplikáciu príslušných právnych noriem, avšak bez toho, aby súd prvej inštancie porovnal priznanú sumu titulom náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných veciach. Ide o nedostatok v dôvodoch rozhodnutia. V kontexte s kvalitou a dôslednosťou, ktoré charakterizujú odôvodnenie súdu sa zistený nedostatok nejaví takej intenzity, aby došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Závery súdu prvej inštancie sú totiž porovnateľné čo do výšky priznaného nároku s obdobnými prípadmi. Sumy, ktoré sú slovenskými súdmi priznávané ako náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia blízkej osoby, sa pohybujú od čiastok pod 10.000,- eur až po sumy do 40.000,- eur, výnimočne i nad túto sumu. Priznávané čiastky pre osoby, ktorých intenzita vzťahu so zomrelým a ujma spôsobená jeho smrťou je najväčšia, sú často v rozmedzí 20.000,- eur až 30.000,- eur, pri osobách s menej závažnou ujmom bývajú nižšie. Vzhľadom na to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a rozhodnutie odvolacieho súdu tvoria spojené nádoby, na doplnenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na aktuálnu rozhodovaciu činnosť súdov o nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej sekundárnej obeť dopravnej nehody:

- Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/125/2023 zo dňa 30.01.2024, ktorým bola manželke nebohého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- Eur, plnoletému 23-ročnému synovi nebohého, ktorý s nebohým nežil v spoločnej domácnosti, náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- Eur a dcére nebohého, ktorá mala v čase smrti svojho otca 15 rokov, náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- Eur. K dopravnej nehode došlo dňa 25.11.2020.
- Rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 27C/80/2022 zo dňa 19.02.2024 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/72/2024 zo dňa 02.04.2025, kde v dôsledku dopravnej nehody zo dňa 25.11.2020 bola synovi za smrť otca priznaná suma 15.000,- eur, hoci syn s ním v čase smrti nežil v spoločnej domácnosti, nakoľko mal vlastnú rodinu.
- Rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/45/2011 zo dňa 22.11.2016 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/2017 zo dňa 12.06.2018, z ktorých vyplýva priznanie náhrady nemajetkovej ujmy manželke v sume 40.000,- eur, trom deťom – každému po 20.000,- eur a maloletému dieťaťu vo veku 5 rokov vo výške 40.000,- eur.
- Rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 8C/213/2013 zo dňa 21.12.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7Co/129/2023 zo dňa 31.03.2025, na základe ktorých bola maloletej 2 a pol ročnej dcére priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- eur, spojenej s tragickou smrťou otca, s ktorým v čase dopravnej nehody nežila v spoločnej domácnosti a matka styku otca s dcérou bránila. K dopravnej nehode došlo dňa XX.XX.XXXX.
- Rozsudok Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 7C/60/2019 zo dňa 26.10.2021 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/135/2024 z 09.01.2025, na základe ktorých bola deťom zosnulej, ktoré s ňou žili v spoločnej domácnosti, priznaná suma obom po 20.000,- eur, jej matke suma 15.000,- eur a súrodencom po 10.000,- eur. Matka a súrodenci zosnulej s ňou nežili v spoločnej domácnosti. K dopravnej nehode došlo dňa XX.XX.XXXX.
- Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/87/2023 zo dňa 27.09.2023, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci priznania náhrady nemajetkovej ujmy v sume 20.000,- Eur a 17.500,- Eur v prospech pozostalých rodičov a v sume 10.000,-Eur v prospech pozostalej sestry. K nehodovej udalosti došlo v roku 2014.
- Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/23/2022 zo dňa 27.04.2023, ktorým dovolací súd zamietol dovolanie proti výroku odvolacieho rozhodnutia týkajúceho sa náhrady nemajetkovej ujmy v sume 30.000,- Eur pre pozostalú manželku a v sume 20.000,-Eur pre každú z troch pozostalých maloletých dcér (ktoré boli v „útlom veku“). K nehode došlo v roku 2016, usmrtený mal XX rokov.
- Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/25/2021 zo dňa 26.04.2023, ktorým bolo odmietnuté dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý sa stotožnil so závermi okresného súdu vo veci

určenia náhrady nemajetkovej ujmy v prospech pozostalých rodičov a sestry v sume 25.000,- Eur pre každého z nich; k dopravnej nehode došlo v roku 2016, usmrtený bol dospelý.

- Rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 14C/1/2020 zo dňa 07.06.2024 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/46/2024 zo dňa 15.04.2025, ktorým bola primárnej obeti dopravnej nehody priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 25.000,- eur a rovnaká suma bola priznaná jej matke, na ktorej spočíva úplná starostlivosť o dcéru postihnutú pri dopravnej nehode, ku ktorej došlo dňa 13.12.2019. V danom prípade nedošlo k následku smrti.

- Rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 17C/57/2024-168 zo dňa 11.02.2025 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/55/2025 zo dňa 24.06.2025, kde po obeti dopravnej nehody bola matke nebohého priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 17.600,- eur (80 % zo základu náhrady 22.000,- eur zníženého z dôvodu spoluúčasti zosnulého na vzniku ujmy keďže nebol pripútaný bezpečnostným pásom) a v prospech sestier nebohého u každej vo výške 2.240,- eur (80 % zo základu náhrady 2.800,- eur zníženého z dôvodu spoluúčasti zosnulého na vzniku ujmy, keďže nebol pripútaný bezpečnostným pásom).

- Rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 17C/78/2023 zo dňa 23.07.2024 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/56/2024 zo dňa 10.04.2025, kde pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu syna a brata žalobcov, pričom s tromi žalobcami býval nebohý v spoločnej domácnosti a jeden zo žalobcov býval v ich blízkosti. Rodičom nebohého súd priznal po 15.000,- eur a súrodencom po 8.000,- eur a 9.000,- eur. Pri vzniku nehody nedošlo k spoluzavineniu zo strany nebohého.

49. Tak, ako sa vyvíjajú spoločenské vzťahy v tom najširšom slova zmysle a s tým spojená spoločenská situácia, vyvíja sa kultúra spoločnosti, novelizuje sa právo, ktoré reguluje spoločenské vzťahy, tak dochádza aj k vývoju a zmene rozhodovacej činnosti súdov, ktorá na uvedené zmeny reflektuje a zohľadňuje jednotlivé špecifiká prípadu. Reakcia súdov vo vzťahu k nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže byť totožná, keďže pri výške náhrady nemajetkovej ujmy sú v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka dané jasné kritéria, no jedinečnosť prípadu uvedené kritéria determinuje.

50. Ako jedinú dôvodnú námietku žalobcov (spôsobilú vyvolať zmenu napadnutého rozsudku) odvolací súd vyhodnotil tú, ktorá smerovala voči výroku VI. o trovách konania. Je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie ho nesprávne formuloval, keď použil výraz „z prisúdenej sumy“, nakoľko tarifnou hodnotou je v okolnostiach daných prípadov, teda v sporoch o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pevná suma (aktuálne 5.000,- eur, do 31.12.2023 to bola suma 2.000,- eur; k tomu pozri vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, § 10 ods. 8).

K námietkam žalovanej v 2. rade:

51. Odvolací súd konštatuje, že v kontexte námietok žalovanej v 2. rade, ktorá tvrdila, že nenesie zodpovednosť za následky dopravnej nehody, odvolací súd uvádza, že tieto vyhodnotil ako nedôvodné. Súd prvej inštancie skutkovo správne a nesporne ustálil, že žalovaná v 2. rade bola vlastníčkou motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda, a preto v zmysle § 427 Občianskeho zákonníka ako prevádzkovateľ nesie zodpovednosť za škodu, prípadne nemajetkovú ujmu (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo/476/2011). Hoci žalovaná v 2. rade tvrdila, že vinníkov dopravnej nehody auto nezverila a nepožičala, opak nepreukázala. Ide o objektívnu zodpovednosť, keďže k ujme došlo v dôsledku dopravnej nehody motorovým vozidlom. Žalovaná ako majiteľka vozidla nepreukázala, že ani pri vynaložení maximálneho úsilia, ktoré možno od nej požadovať, nemohla škodu zabrániť. Správne potom súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná v 2. rade neuniesla bremeno dôkazu.

52. Pokiaľ žalovaná v 2. rade namietala, že jej motorové vozidlo pri vrátení políciou nevykazovalo také poškodenia, aby nimi mohli byť spôsobené zranenia alebohjej, odvolací súd uvádza, že tieto skutočnosti boli predmetom dokazovania v trestnom konaní, v rámci ktorého bol žalovaný v 1. rade uznaný za vinného za skutok, v dôsledku ktorého bola nebohej spôsobená smrť.

53. Žalovaná v 2. rade tiež namietala, že jej neboli predložené lekárske správy (prijímacia správa a prepúšťacia správa) ohľadom zranení nebohej A. F. v súvislosti s nehodou zo dňa XX.XX.XXXX. Tu odvolací súd dáva do pozornosti, že posúdenie zranení a ich charakteru je otázkou odbornou a túto posúdil znalec z príslušného odboru v trestnom konaní, pričom svoje závery o zraneniach nebohej

A. F. vyslovil v znaleckom posudku, o ktorom sa súd prvej inštancie zmienil v bode 13. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

54. Vychádzajúc z uvedeného súd odvolacie námiety žalovanej v 2. rade vyhodnotil ako nedôvodné a nespôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozsudku.

K námietkam žalovaného v 3. rade:

55. Vzhľadom k tomu, že odvolacie námiety žalobcov a žalovaného v 3. rade sa čo do argumentácie voči výroku o trovách konania, zhodujú, odvolací súd odkazuje na dôvody svojho rozhodnutia obsiahnuté v bode 50., ktoré nie je potrebné opakovane uvádzať.

56. Aj námieta žalovaného v 3. rade ohľadom skutočností, na základe ktorých bola žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je čo do charakteru obdobná s námietkami žalobcov, na ktoré už odvolací súd poskytol odpoveď. Rozdiel v námietkach však spočíva v tom, že pokiaľ sa žalobcom priznaný nárok javil ako nie dostatočne vysoký, argumentácia žalovaného v 3. rade smerovala k zníženiu náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd aj na tomto mieste odkazuje na dôvody svojho rozhodnutia v bodoch 43. až 49. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v medziach primeranosti a akceptovateľnosti zohľadniac konkrétne okolnosti danej veci. Je nepochybné, že osobnostná sféra sekundárnych obetí dopravnej nehody významne utrpela. Každého sa jeho osobný problém bytostne týka a každý ho prežíva po svojom. Každá bytosť je jedinečná, pričom nemožno bez ďalšieho porovnávať situáciu prežívania pozostalých ak zomrie človek v mladom a produktívnom veku na jednej strane a na strane druhej sebestačný dôchodca. Vek primárnej obeť dopravnej nehody môže síce súd zohľadniť, avšak nemôže byť kritériom určujúcim, keďže pre určenie výšky sú zásadné okolnosti, za ktorých k ujme došlo a závažnosť tejto ujmy.

57. Na základe toho odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV. a V. potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 CSP a výrok VI. rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania zmenil postupom podľa § 388 CSP, keďže v tomto rozsahu neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

58. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. Odvolanie podali všetky strany sporu (okrem žalovaného v 1. rade). Ani jednej zo strán sa nepodarilo zvrátiť rozhodnutie súdu prvej inštancie vo svoj prospech. Preto úspech, resp. neúspech je tak na strane žalobcov v 1. až 3. rade a na strane žalovaných v 2. a 3. rade rovnaký. Z tohto dôvodu odvolací súd žiadnej zo strán náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žiada sa dodať, že žalovanému v 1. rade žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, pretože odvolanie nepodal a k podaným odvolaniam sa nevyjadril. Preto výrok o trovách odvolacieho konania zahŕňa aj rozhodnutie o trovách žalovaného v 1. rade.

59. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolať musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)